

Školení povodňových orgánů 2023

České Budějovice

Ing. Marta Spálenková
vedoucí odd. krizového řízení

25.04.2023

Obsah

- **Možnosti využití krizových opatření**
- **Likvidace následků povodní**
- **Obnova území po povodních**

25.4.2023

Možnosti využití krizových opatření

Povodně jako mimořádná událost – jsou ohroženy životy a zdraví osob, cenné a chráněné hodnoty, zájmy a statky státu a jeho občanů a hrozící nebezpečí povodně lze odvrátit a způsobené škody odstranit běžnou činností:

- správních úřadů
- orgánů územní samosprávy
- složek IZS (bezpečnostních sborů, ozbrojených sil, havarijních a jiných služeb, případně PO a PFO)
  - Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích
  - Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
  - **Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách**
  - Zákon č. 320/2015 Sb., o hasičském záchranném sboru
  - Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR
  - Zákon č. 258/2000., Sb., o ochraně veřejného zdraví
  - Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči (veterinární zákon)
  - .....
  - **Zákon 239/2000 Sb., o IZS**

Povodně jako krizová situace – hrozící nebezpečí povodně a jejich následků nelze odvrátit běžnými činnostmi a k jejímu opatření je potřeba využít mimořádných pravomocí spojených s vyhlášením některého z krizových stavů:

- ✓ **stav nebezpečí** (vyhlašuje hejtman na dobu max 30 dnů, prodloužení se souhlasem vlády)
- ✓ **nouzový stav** (vyhlašuje vláda/předseda vlády na dobu max 30 dnů, prodloužení se souhlasem poslanecké sněmovny)

Možnosti využití krizových opatření

Krizový stav - zvláštní právní stav upravující režim života a činnosti PO a FO na území, kde je vyhlášen. Při jeho vyhlášení jsou zpravidla na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu omezována práva zaručená Listinou základních práv a svobod a PO a FO jsou ukládány určité povinnosti v souvislosti s řešením vzniklé krizové situace.

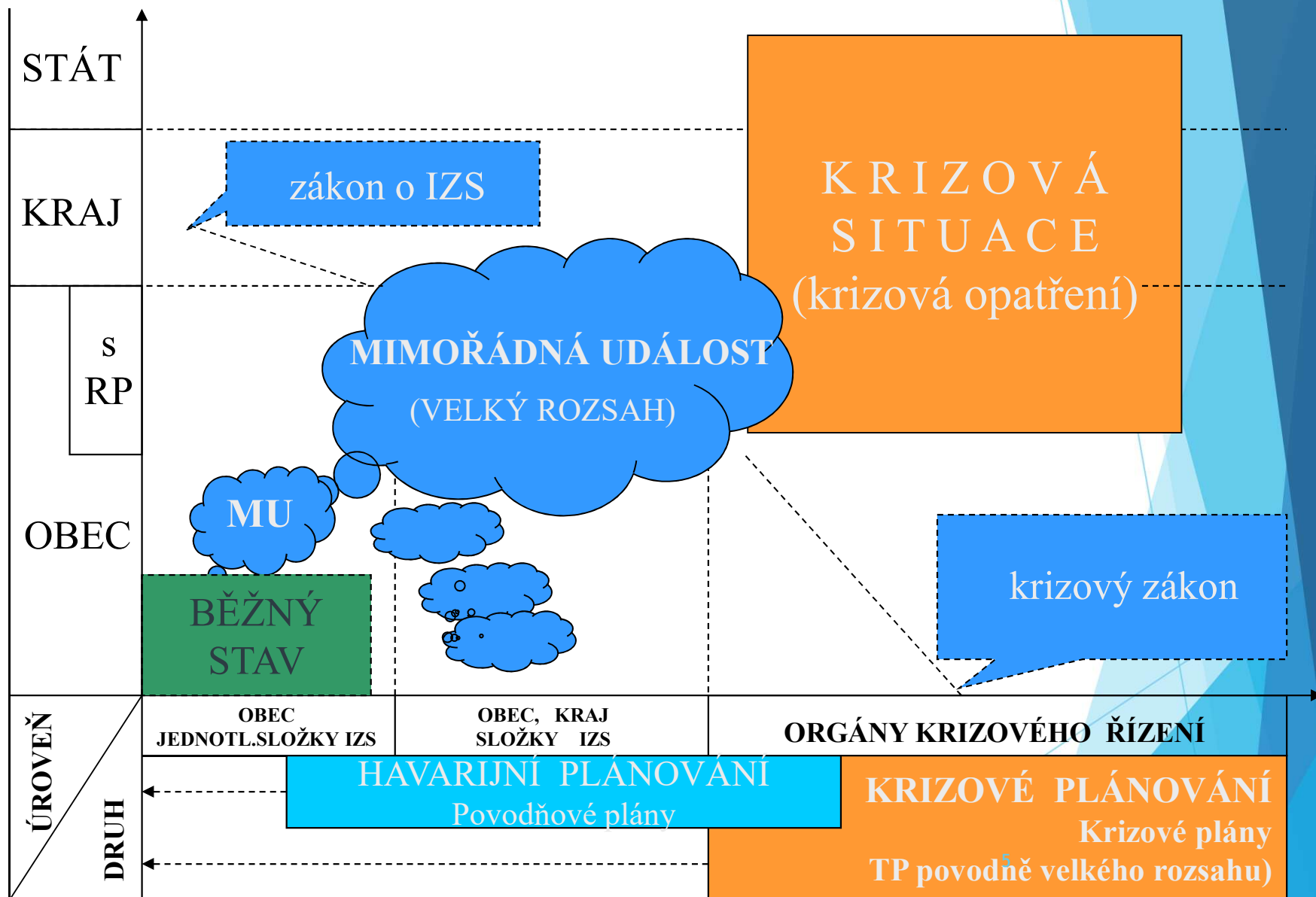
Čl. 9 Listiny základních práv a svobod

Nikdo nesmí být podroben nuceným pracím nebo službám, to se nevztahuje /mimo jiné/ **na službu vyžadovanou na základě zákona v případě živelných pohrom**, nehod, nebo jiného nebezpečí, které ohrožuje životy, zdraví nebo značné majetkové hodnoty

Rozhodnutí o vyhlášení krizového stavu musí obsahovat krizová opatření a jejich rozsah

Krizová opatření – definice

- ✓ **Krizový zákon** – organizační nebo technická opatření určená k řešení krizové situace a odstranění jejích následků, vč. opatření, jimiž se zasahuje do lidských práv a svobod
- ✓ **Terminologický slovník** - opatření určené k řešení krizových situací a dále též činnosti ke zmírnění nebo odstranění následků způsobených krizovou situací. K jejich realizaci lze omezit některá práva a svobody a uložit konkrétní opatření

Možnosti využití krizových opatření

Krizová opatření může na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu nařídit:

- ✓ vláda za nouzového stavu /stavu ohrožení státu (§§5,6 krizového zákona, §§22,23 zákona o HOPKS)
(hejtman vydává pokyny k jejich provedení na území kraje)
- ✓ hejtman za stavu nebezpečí (§14 krizového zákona, §21 zákona o HOPKS)

Přehled krizových opatření z krizového zákona č 240/2000 Sb.

- právo na nedotknutelnost osoby a nedotknutelnost obydlí při evakuaci osoby z místa, na kterém je bezprostředně ohrožena na životě nebo zdraví
- vlastnické a užívací právo právnických a fyzických osob k majetku, pokud jde o nucené omezení práva vlastníka nebo uživatele z důvodu ochrany života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, které jsou ohroženy krizovou situací, přičemž je za toto omezení poskytnuta přiměřená náhrada
- svobodu pohybu a pobytu ve vymezeném prostoru území ohroženého nebo postiženého krizovou situací
- *právo pokojně se shromažďovat ve vymezeném prostoru území ohroženého nebo postiženého krizovou situací*
- *právo provozovat podnikatelskou činnost, která by ohrožovala prováděná krizová opatření nebo narušovala, popřípadě znemožňovala jejich provádění*
- *právo na stávkou, pokud by tato stávka vedla k narušení, případně znemožnění záchranných a likvidačních prací*

Možnosti využití krizových opatření

- **evakuace** osob a majetku z vymezeného území
- **zákaz vstupu, pobytu a pohybu** osob na vymezených místech nebo území
- ukládání **pracovní povinnosti, pracovní výpomoci nebo povinnosti poskytnout věcné prostředky**
- bezodkladné **provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav nebo odstraňování staveb anebo porostů** za účelem zmírnění nebo odvrácení ohrožení vyplývajícího z krizové situace
- **povinné hlášení přechodné změny pobytu osob**, kterou se rozumí opuštění místa trvalého pobytu osoby, k němuž je hlášena v místě, ze kterého byla organizovaně evakuována nebo které o své vůli opustila z důvodu ohrožení svého života nebo zdraví, pokud tato změna pobytu bude delší než 3 dny
- **přemístění osob ve vazbě nebo ve výkonu trestu** odnětí svobody do jiné věznice nebo vyloučit volný pohyb těchto osob mimo věznici
- **nasazení vojáků v činné službě a jednotek požární ochrany** k provádění krizových opatření
- **vykonávání péče o děti a mládež**, pokud tuto péči nemohou v krizové situaci vykonávat rodiče nebo jiný zákonný zástupce
- **přednostní zásobování**
  - ✓ dětských, zdravotnických nebo sociálních zařízení
  - ✓ ozbrojených sil, bezpečnostních sborů a složek integrovaného záchranného systému, pokud se podílejí na plnění krizových opatření
  - ✓ prvku kritické infrastruktury, a to v nezbytném rozsahu

Možnosti využití krizových opatření

- přijmout opatření k ochraně státních hranic, k pobytu cizinců nebo osob bez státní příslušnosti, v oblasti zbraní, výbušnin, nebezpečných chemických látek a přípravků, jaderných zařízení a zdrojů ionizujícího záření
- zabezpečit **náhradní způsob rozhodování o dávkách sociálního zabezpečení (péče)**, kterými se rozumí dávky nemocenského pojištění, důchodového pojištění, důchodového zabezpečení, státní sociální podpory, dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky sociální péče, a o jejich výplatě
- opatření v oblasti měny, peněžních prostředků, cenných papírů, úvěrů, účtů a plateb

Zákon 241/2000 Sb., o HOPKS – za stavu nebezpečí hejtman nebo starosta ORP, za nouzového stavu, stavu ohrožení státu, válečná stavu vláda

- ✓ **povinnost PaPFO** majících bydliště, místo podnikání nebo sídlo organizační složky podniku v příslušném územním obvodu
  - a) **dodávat výrobky, práce nebo služby**
  - b) **skladovat materiál určený pro překonání krizového stavu a odstranění jeho následků ve svých prostorech**
  - c) přemístit dopravní a mechanizační prostředky, výrobní nebo provozní prostředky movité povahy a zásoby na určené místo
- ✓ regulační opatření u prodávaného zboží v obchodní síti
- ✓ **regulační opatření v řízení a organizaci dopravy /lze nařídit i ze zákona....**

Možnosti využití krizových opatření

Zákon 241/2000 Sb., o HOPKS - vláda za nouzového stavu může nařízením dále uložit:

- uložit PaPFO povinnost ve stanoveném termínu oznámit vládou určeným správním úřadům aktuální objem zásob ve stanovených druzích materiálu či věcných prostředcích, aktuální údaje o výrobní či provozní kapacitě a disponibilních zdrojích požadovaných sil
- přijmout opatření, která mohou omezit nebo zakázat obchodování s kótovanými cennými papíry
- přijmout opatření, která mohou omezit nebo zakázat provoz v oblasti silniční dopravy, drážní dopravy, letecké činnosti provozované v ČR civilními letadly, provozu na dopravně významné vodní cestě a užívání pozemních komunikací a stanovit zvláštní podmínky pro provádění ochrany, údržby a obnovy na pozemních komunikacích a celostátní dráze
- rozšířit, omezit nebo zakázat distribuci zdravotních prostředků a léčiv
- rozšířit nebo omezit distribuci pitné vody a potravin a stanovit podmínky za nichž lze změnit organizaci a řízení této distribuce

Likvidace následků povodně

Povodňové komise se při krizové situaci stávají součástí krizových štábů, ale stále mají pravomoci a přijímají opatření ze zákona č. 254/2000 Sb. a vždy budou v rámci své území působnosti:

- ✓ vyhlášovat a odvolávat SPA
- ✓ řídit ovlivňování odtokových poměrů manipulacemi na VD v rámci manipulačních řádů, nařizovat mimořádné manipulace na VD nad rámec manipulačních řádů,...

Následky povodní - řeší orgány krizového řízení ve spolupráci se složkami IZS, správními úřady, havarijními službami, PO a PFO

- ✓ zaplavené ČOV, kontaminované vodní zdroje /studny, sesuvy svahů, zničení nebo poškození kanalizace, vodovodů, kanálových vpustí, komunikací, chodníků a cest, železničních tratí, poškození nebo stržení mostů a mostků, lávek, poškození veřejného osvětlení, zničené požární nádrže, propustky, podmáčené stromy hrozící pádem, bahno, zaplavené domy a zničené vybavení, uhynulá zvířata, kontaminované potraviny, vznik lagun, přemnožení komárů, zaplavení trafostanic, poškození el. vedení, plynovodu, ...zajištění nouzového přežití v zaplavených obcích

Záchranné práce – záchrana životů osob, zvířat a majetku (varování, evakuace), realizace opatření povodňových orgánů např. při poškození hrází rybníků, odstraňování naplavenin ohrožující vodní díla nebo průtoky vodních toků (ohrožení životů a majetku)

Likvidační práce – zprovoznění základní infrastruktury, čištění propustků a kanálových vpustí, čerpání vody, vyklizení zaplavených domů, případně jejich demolice, odvoz uhynulých zvířat, likvidace kontaminovaných potravin, likvidace komárů, základní úklid veřejného prostranství, odvoz kontaminovaného materiálu, provizorní mosty, zabezpečení nebezpečných míst (podemleté silnice, stavby hrozící pádem, zabezpečení sesuvů)

K provedení záchranných a likvidačních prací lze využít přijatých krizových opatření, výjimek ze správního řádu a výjimek ze zadávání veřejných zakázek.

K financování se využívají krizové rezervy na řešení krizových situací obcí, krajů, ÚSÚ. Po jejich vyčerpání je možné žádat o peněžní prostředky z účelové rezervy na řešení krizových situací, jejich předcházení a odstraňování jejich následků vytvořených v kapitole Všeobecná pokladní správa. Jejich uvolnění a vymezení účelu využití je dáno přílohou k usnesení vlády k zákonu o státním rozpočtu ČR na daný kalendářní rok.

PRVOTNÍ NÁKLADY

PRÁCE, NÁKUPY, ČINNOSTI, SLUŽBY, KTERÉ JE NUTNO ZABEZPEČIT BEZ ZBYTEČNÉHO ODKLADU, PŘEDNOSTNĚ NA POMOC POSTIŽENÉMU OBYVATELSTVU

foto: Karel Matějka

foto: Karel Matějka

foto: Karel Matějka

Zač práce

JSDHO

Složky IZS
HZS, AČR, PČR, ZZS...

PANEL NNO neziskové
organizace

Právnícké a fyzické osoby

Rozhodování, přijímání opatření,
dokumentace povodní

Starosta obce

PK obce/orgány obce

KŠ obce

Koordinace /řízení +
zajišťování požadavků obcí

Starosta ORP
(KŠ ORP, součástí je PK ORP)

Hejtman kraje
(KŠ kraje, součástí je PKK)

Obnova území po povodních

Obnova území – vysoušení a opravy domů, obnova poničených veřejných prostranství, sportovišť, opravy komunikací a chodníků, čištění studní, odstraňování naplavenin, zpevnění sesunutých svahů, opravy kanalizace, ČOV, vodovodů, výstavba nebo opravy mostů a lávek apod.

Provedení těchto prací se provádí s ohledem potřebnost a dostupnost finančních prostředků

- na obnovu povodněmi zničeného majetku může být dle zákona 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou, poskytnuta státní pomoc na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území.
- obec ve spolupráci se sčítacím koordinátorem (osoba pověřená krajem) **provede odhad nákladů na obnovu v obci** a tyto předává na kraj. **Kraj z těchto podkladů musí zpracovat do 7 dnů po ukončení krizového stavu přehled o předběžném odhadu nákladů.**
- přehledy spolu se žádostmi povodněmi postižených krajů jsou podkladem MMR a MF pro zpracování návrhu „Strategie obnovy území“. Tento návrh předloží vládě ke schválení do 20-ti dnů od ukončení krizového stavu.

Ministerstva na základě schválené Strategie obnovy území vyhláší jednotlivé dotační programy. Získání finančních prostředků je na základě žádostí jednotlivých obcí a jejich přidělení je plně v kompetenci příslušného ministerstva.

Tyto dotace nejsou nárokové a vyžaduje se spolufinancování!!!

FOTODOKUMENTACE DOPADŮ A STAVU PO PROVEDENÝCH OPATŘENÍCH, NA KTERÁ BYLY VYNALOŽENY FINANČNÍ PROSTŘEDKY

Děkuji za pozornost

Ing. Marta Spálenková

Tel. 386 720 262, 724 052745

spalenkova kraj-jihocesky.cz